

Dansk persondataret

BENT OLE GRAM MORTENSEN (RED.)

Dansk persondataret

ExTuto
PUBLISHING
www.extuto.com

Bent Ole Gram Mortensen (red.), Carina Risvig Hamer, Daniel Hartfield-Traun, Lisa Hjerrild, Kent Kristensen, Jesper Kruse Markvart, Helene Arensbak Mørk, Jesper Løffler Nielsen, Ayo Næsberg-Andersen, Sten Schaumburg-Müller, Christian Højer Schjøler, Peter Starup, Jøren Ullits & Frederik Waage

Dansk persondataret

Første udgave, første oplag

Denne bog er udgivet i januar 2020 af EX TUTO PUBLISHING A/S. Grafisk tilrettelæggelse og sats af MERE.INFO A/S, som har anvendt LibreOffice/Linux samt skrifterne Baskerville Original og Cronos designet af henholdsvis FRANTIŠEK ŠTORM i 2000 og ROBERT SLIMBACH i 1996. JAN TRZASKOWSKI har stået for forlagsredaktion og TOVE MØGELVANG-HANSEN har været ansvarlig for korrekturlæsning. Bogen er trykt på Munken Pure 100 g/m² af NARAYANA PRESS, der ligger på Gyllingnæs syd for Odder. Indbindingen er udført af BUCHBINDEREI S.R. BÜGE GMBH i Celle. Bogen er fagfællebedømt.

Ex Tuto A/S er medlem af Forening for Boghaandværk, og vi støtter bæredygtig skovforvaltning ved at anvende FSC-certificeret papir.

Copyright © 2020 the editor and the authors

Printed in Denmark 2020

ISBN 978-87-420-0033-5

Ex Tuto Publishing A/S

Toldbodgade 55, 1.

DK-1253 København K

www.extuto.com

Udgivet med støtte fra

dreyersfond

Kapitelloversigt

DEL I: GENERELLE SPØRGSMÅL	1
1. Fra registerlov til databeskyttelsesforordning	3
<i>Bent Ole Gram Mortensen</i>	
2. Den centrale lovgivning på databeskyttelsesområdet	19
<i>Peter Starup</i>	
3. Hvornår er der tale om en personoplysning, og hvornår er det behandling af en sådan?	29
<i>Sten Schaumburg-Müller</i>	
4. Nærmere om persondatarettens dækning	41
<i>Sten Schaumburg-Müller</i>	
5. De overordnede principper for databehandling	55
<i>Ayo Næsborg-Andersen</i>	
6. Oplysningskategorier og behandlingsbetingelser	75
<i>Sten Schaumburg-Müller</i>	
7. Ytrings- og informationsfrihed	117
<i>Sten Schaumburg-Müller</i>	
8. Personbilleder	127
<i>Sten Schaumburg-Müller</i>	
9. Ansvarlighed og dokumentation	169
<i>Jesper Løffler Nielsen & Helene Arensbak Mørk</i>	
10. Ansvarssubjekter og aftaleregulering	177
<i>Jesper Løffler Nielsen & Helene Arensbak Mørk</i>	

11. Databeskyttelsesrådgiveren	191
<i>Lisa Hjerrild</i>	
12. Krav om konsekvensanalyse	203
<i>Lisa Hjerrild</i>	
13. De registreredes rettigheder	213
<i>Jøren Ullits, Ayo Næsborg-Andersen & Kent Kristensen</i>	
14. Sikkerhed og håndtering af databrud	229
<i>Daniel Hartfield-Traun</i>	
15. Tredjelandsoverførsler	255
<i>Jesper Løffler Nielsen & Helene Arensbak Mørk</i>	
16. Tilsynsmyndigheder og sanktioner	269
<i>Carina Risvig Hamer</i>	
DEL II: UDVALGTE RETSOMRÅDER	281
17. Persondatarettens anvendelse på forskningsprojekter	283
<i>Kent Kristensen & Jøren Ullits</i>	
18. Statistik	301
<i>Ayo Næsborg-Andersen</i>	
19. Behandlingen af personoplysninger ved domstolene	309
<i>Frederik Waage</i>	
20. Persondatabehandling i journalistisk øjemed	321
<i>Jøren Ullits & Sten Schaumburg-Müller</i>	
21. Kunstnerisk, litterær og akademisk virksomhed	343
<i>Sten Schaumburg-Müller</i>	
22. Markedsføring og personoplysninger	349
<i>Bent Ole Gram Mortensen</i>	
23. Forsyningsvirksomheder	367
<i>Bent Ole Gram Mortensen & Lisa Hjerrild</i>	
24. Geodata	377
<i>Lisa Hjerrild</i>	

25. Konkurrenceret	385
<i>Peter Starup & Jesper Kruse Markvart</i>	
26. Sundhedslovens behandlingsregler	429
<i>Kent Kristensen & Jøren Ullits</i>	
27. Forvaltningens samkøring af borgerdata	443
<i>Jøren Ullits</i>	
28. HR og persondataret	453
<i>Christian Højer Schjøler</i>	
Bibliografi	481
Stikordsregister	495

De registreredes rettigheder

Jøren Ullits, Ayo Næsborg-Andersen & Kent Kristensen

13.1. Indledning

Reglerne om registreredes rettigheder findes i databeskyttelsesforordningen (GDPR) kapitel 3. De fleste af rettighederne fandtes også i det gamle persondatadirektiv og persondataloven som f.eks. retten til at blive oplyst om, at der indsamles og behandles oplysninger om én, retten til løbende indsigt i, hvordan ens oplysninger behandles, og retten til at gøre indsigelse mod behandlingen. Med forordningen introduceres dog også nye rettigheder, herunder retten til begrænsning af behandlingen, retten til at *blive glemt* og retten til at kunne overflytte sine elektroniske oplysninger fra én udbyder til en anden. Der vil være en nærmere gennemgang af de forskellige rettigheder i det følgende. Først om oplysningspligten, som med modsat fortegn er den registreredes ret til at blive oplyst om behandlingen, som er at finde i artikel 13 og 14. I de efterfølgende afsnit redegøres der særskilt for de øvrige rettigheder: retten til indsigt (artikel 15), retten til berigtigelse (artikel 16), retten til sletning (artikel 17), retten til begrænsning (artikel 18), retten til indsigelse (artikel 21), retten til dataportabilitet (artikel 20) og sidst om retten til ikke at være genstand for en automatisk afgørelse (artikel 22).

13.2. Oplysningspligten (artikel 13 og 14)

Oplysningspligten indebærer, at den dataansvarlige af egen drift skal give registrerede en række forskellige oplysninger, når der *indsamles* oplysninger om personen.¹ Der er altså en *pligt* for den dataansvarlige, og for den registrerede en *ret*. Oplysningspligten er vital for den registrerede, fordi registrerede herigennem får kendskab til en række basale oplysninger om behandlingen og fremadrettet kan følge med i og kontrollere om behandlingen er lovlige.

I forordningens regler om oplysningspligt skelnes der mellem to situationer. I den ene situation indsamles personoplysningerne hos den registrerede selv (artikel 13), hvilket kaldes for *direkte indsamling*. I den anden situation indsamles oplysningerne om den registrerede hos andre end den registrerede selv (artikel 14), hvilket kaldes for *indirekte indsamling*. I det følgende redegøres der nærmere for henholdsvis artikel 13 og artikel 14, om forskellen mellem direkte og indirekte indsamling, og de krav, der i øvrigt stilles til den måde, som den dataansvarlige skal oplyse på (klart og forståeligt).

13.2.1. Direkte indsamling

Forordningens artikel 13 pålægger den dataansvarlige at give en række oplysninger til registrerede, når oplysningerne *indsamles hos den registrerede* (direkte indsamling). Eksempler på direkte indsamling kan være en indgåelse af en kontrakt, eller når den registrerede deltager i et forskningsprojekt som f.eks. i et spørgeskema, der udfyldes af den registrerede og herefter leveres tilbage til den forskningsansvarlige. Når der foreligger en sådan indsamlingssituation, har den dataansvarlige pligt til at give oplysninger om dennes *identitet* og *kontaktoplysninger*.² Dette kan angives med henvisning til en bestemt fysisk eller juridisk person, og kontaktoplysningerne kan gives i form af et telefonnummer, e-mail-

---

1. Datatilsynet har lavet en skabelon man kan bruge som tjekliste, der kan tilgås online her: <<https://www.datatilsynet.dk/generelt-om-databeskyttelse/vejledninger-og-skabeloner/>>. Vælg skabeloner til iagttagelse af oplysningspligten og indsigt retten.

2. GDPR artikel 13, stk. 1, litra a.

adresse eller lignende.³ Hvis der er en databeskyttelsesrådgiver, skal der også gives kontaktoplysninger på denne.⁴

Udover disse formelle oplysninger skal der også oplyses om selve *formålet med indsamlingen*,⁵ hvilket skal angives så præcist som muligt, uden at man dog skal gå helt ned i petitesseer. F.eks. må man gerne skrive, at “formålet er at give tilbud om finansielle ydelser”, mens “til brug for kommercielle formål” er for vagt.

Det er nyt, at der nu også skal gives oplysninger til registrerede om *retsgrundlaget for indsamlingen*.⁶ Hvis man indsamler oplysningerne på baggrund af f.eks. lov om social service, eller sundhedsloven, skal man således nu oplyse om dette. Hvis indsamlingen derimod er baseret på andre behandlingsbetingelser som samtykke eller indgåelse af kontrakt, skal man oplyse, at indsamlingen sker på denne baggrund.

Måske har den dataansvarlige tænkt sig at dele oplysningerne med andre modtagere. I så fald skal de registrerede også have besked herom, og det skal ske allerede på indsamlingstidspunktet. Ved den dataansvarlige endnu ikke præcist hvem, oplysningerne skal deles med, er det tilstrækkeligt at oplyse om kategorierne af modtagere, som f.eks. medicinalfirmaer, andre offentlige myndigheder, datterselskaber eller lignende.⁷

Såfremt det i øvrigt findes nødvendigt for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling, skal der også gives en række supplerende oplysninger til de registrerede.⁸ Herunder falder bl.a. oplysninger om, hvor længe behandlingen er påtænkt at vare. Kan tidsrummet for behandlingen ikke fastsættes til en bestemt dato, er det tilladt i stedet at anføre mere generelt, at behandlingen ophører, når eksempelvis resultaterne for undersøgelserne foreligger, eller når kontrakten ophører. Endvidere skal de registrerede, hvis det findes nødvendigt, også oplyses om deres øvrige forordningsrettigheder.⁹

---

3. Betænkning nr. 2016/679 om Databeskyttelsesforordningen, s. 286.

4. GDPR artikel 13, stk. 1, litra b.

5. GDPR artikel 13, stk. 1, litra c.

6. GDPR artikel 13, stk. 1, litra c.

7. GDPR artikel 13, stk. 1, litra e og Betænkning nr. 2016/679, s. 288.

8. GDPR artikel 13, stk. 2, litra a-f.

9. GDPR artikel 13, stk. 2, litra b.

Som anført ovenfor beror det på en konkret vurdering under hensyntagen til de specifikke omstændigheder og forhold, som personoplysningerne behandles under, om de ovennævnte supplerende oplysninger skal gives.¹⁰ Det er i sidste ende op til den dataansvarlige at vurdere, om det er nødvendigt; men også, og vigtigt, den dataansvarlige, som har bevisbyrden for, at det ikke er fundet nødvendigt at oplyse herom(!).

Det gælder i øvrigt generelt, at der ved indsamling af oplysninger baseret på den registreredes *samtykke* skal gives oplysningerne til denne om muligheden for på ethvert tidspunkt at have ret til at trække samtykket tilbage.¹¹

Generelt gælder det også, at registrerede skal oplyses om sine *klagemuligheder*, i hvilken forbindelse det ofte vil være relevant at henviser til Datatilsynet, som fører tilsyn med persondatalovgivningen i Danmark; og måske også andre tilsynsmyndigheder (afhængigt af hvilken sektor, behandlingen foretages i regi af).¹²

Hvornår skal den dataansvarlige så give disse oplysningerne til den registrerede? Det skal den dataansvarlige på det *tidspunkt*, oplysningerne indsamles. Ved den indirekte indsamling, der omtales særskilt i det følgende, kan den dataansvarlige derimod vente i op til en måned med at orientere de registrerede om behandlingen. Nærmere herom nedenfor.

13.2.2. Indirekte indsamling

Artikel 14 i forordningen pålægger den dataansvarlige at give en række oplysninger til registrerede i den situation, hvor oplysningerne om registrerede er indsamlet *hos en tredjepart* (indirekte indsamling). Her er der altså tale om situationer, hvor den dataansvarlige ikke selv har hentet oplysningerne om den registrerede hos denne, men gennem en tredjepart.

Det er her grundlæggende de samme oplysninger, som skal gives til den registrerede, som efter artikel 13. Det vil sige oplysninger om

---

10. GDPR præambelbetragtning nr. 60 samt betænkning nr. 2016/679, s. 289.

11. GDPR artikel 13, stk. 2, litra c.

12. GDPR artikel 13, stk. 2, litra d.

modtagerens identitet, kontaktoplysninger på modtageren,¹³ (og til en eventuel databeskyttelsesrådgiver¹⁴), behandlingsformålet (medmindre registrerede allerede har fået den information fra den dataansvarlige, som indsamlede oplysningerne).¹⁵

Ligesom ved direkte indsamling hos registrerede skal den dataansvarlige give registrerede en række supplerende oplysninger, såfremt det er *nødvendigt* for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling.¹⁶ Det omfatter også her oplysninger om eventuelle modtagere, som personoplysningerne skal deles med,¹⁷ og hvis personoplysningerne skal videresendes til et tredjeland, skal der gives særskilt oplysning herom.¹⁸ Der skal også oplyses om behandlingens varighed,¹⁹ registreredes rettigheder,²⁰ muligheden for at tilbagetrække et samtykke (hvis det skønnes relevant)²¹ og klagemuligheder.²² Som nævnt i forrige afsnit gælder det også her, at den dataansvarlige ikke behøver at give disse yderligere oplysninger, hvis det vurderes unødvendigt (som f.eks. hvis den registrerede findes allerede at være bekendt med disse oplysninger).

Hvornår skal den dataansvarlige så give disse oplysninger til den registrerede? Det skal den dataansvarlige senest en måned efter, behandlingen påbegyndtes, eller tidligere såfremt de specifikke forhold, som personoplysningerne er behandlet under, tilsiger det.²³ Med andre ord skal der oplyses hurtigst muligt, og senest inden for en måned.

Hvis der er tale om forskning, og det er umuligt eller vil kræve en uforholdsmæssig stor indsats at opfylde oplysningspligten, kan man eventuelt undlade den, jf. artikel 14, stk. 5, litra a. (se også kapitel 17 om forskning).

---

13. GDPR artikel 14, stk. 1, litra a.

14. GDPR artikel 13 stk. 1, litra b, jf. artikel 37, stk. 1, litra a, jf. artikel 9.

15. GDPR artikel 14, stk. 1, litra c.

16. GDPR artikel 14, stk. 2.

17. GDPR artikel 14, stk. 1, litra e.

18. GDPR artikel 14, stk. 1, litra f.

19. GDPR artikel 14, stk. 2, litra a.

20. GDPR artikel 14, stk. 2, litra c.

21. GDPR artikel 14, stk. 2, litra d.

22. GDPR artikel 14, stk. 2, litra e.

23. GDPR artikel 14, stk. 3, litra a.

13.2.3. Klart og enkelt sprog

Oplysningspligten er ikke til megen nytte, hvis ikke de registrerede forstår indholdet heri. Der gælder derfor efter såvel artikel 13 som artikel 14 et krav om, at oplysningerne skal gives i en lettilgængelig form og i et klart og enkelt sprog.²⁴ De nærmere krav til klarheden, herunder, om der skal tages hensyn til forskellige typer af adressater, fremgår ikke af forordningen (bortset fra at særlige hensyn skal tages til børn).²⁵ Det forklares i den danske databeskyttelsesbetænkning, at oplysningerne skal gives i en sådan form og på en sådan måde, at den registrerede er i stand til at forstå indholdet af de pågældende oplysninger, uanset dennes alder.²⁶ I en udtalelse tiltrådt af det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB),²⁷ vejledes det herom mere generelt, at “[the] information should be provided in as simple a manner as possible, avoiding complex sentence and language structures. The information should be concrete and definitive; it should not be phrased in abstract or ambivalent terms or leave room for different interpretations”.²⁸

13.3. Indsigt (artikel 15)

Indsigtsretten, der er at finde i artikel 15, giver registrerede en mulighed for at undersøge, og derved efterprøve, om den dataansvarlige behandler oplysninger om personen på lovlig og korrekt vis. I kontrast til oplysningspligten, som den dataansvarlige af egen drift skal sørge for at overholde, aktualiseres indsigtsretten først, når den registrerede påberåber sig denne. Først når det er sket, skal den dataansvarlige reagere.

Den dataansvarlige skal i første omgang be- eller afkræfte, om der behandles oplysninger om personen, der anmoder om indsigt, og dette skal ske *uden unødigt forsinkelse*, og senest indenfor en måned efter indsigtsanmodningen.²⁹

---

24. GDPR artikel 12, stk. 1.

25. GDPR præambelbetragtning nr. 58.

26. Betænkning nr. 2016/679, s. 262.

27. EDPB 2018.

28. Artikel 29-Gruppen WP 260 rev.01, s. 8.

29. Artikel 12, stk. 3. Perioden kan undtagelsesvist forlænges med op til to måneder.

Kan den dataansvarlige bekræfte, at der behandles oplysninger om personen, skal der gives en række yderligere oplysninger til registrerede. Disse oplysninger svarer grundlæggende til de oplysninger, som den dataansvarlige skal give efter reglerne om oplysningspligt i artikel 13 og 14 (omtalt i forrige afsnit). Det omfatter oplysning om formålet med behandlingen, kategorier af personoplysninger der behandles (almindelige oplysninger, helbredsoplysninger mv.), hvem oplysningerne påtænkes videregivet til (hvis relevant), tidsrummet for behandlingen, oplysninger om registreredes øvrige rettigheder, klagevejledning og hvorfra oplysningerne stammer (hvis de ikke er indsamlet hos registrerede).³⁰

Den registrerede har endvidere ret til at få udleveret en kopi af de personoplysninger, der behandles om personen.³¹ Den dataansvarlige kan vælge at udlevere oplysningerne i elektronisk form som f.eks. i en krypteret PDF-fil eller via et NemID-beskyttet download-link (eller på anden forsvarlig måde),³² eller som et print. Valget af udleveringsform skal afspejle følsomheden af oplysningerne, så der ikke f.eks. udleveres følsomme oplysninger over almindelig e-mail. Er andre omtalt i oplysningerne om den registrerede, kan udleveringen være en krænkelse af disse personers rettigheder.³³ I så fald må oplysningerne om registrerede ekstraheres, dvs. adskilles fra de øvrige oplysninger. Er dette ikke muligt, kan anmodningen om indsigt afvises.³⁴ Den dataansvarlige skal dog kunne godtgøre, at dette ikke har været muligt.

Et værn mod såkaldte kværunter (åbenlyse grundløse og overdrevne anmodninger) i artikel 12, stk. 5, sætter grænser for, hvor ofte en registreret person kan anmode om indsigt. En anmodning om indsigt kan herefter afslås, hvis samme person med korte mellemrum anmoder om indsigt uden at kunne give en ny begrundelse for, hvorfor den dataansvarlige igen skal undersøge, hvilke oplysninger der be-

---

30. Oplysningerne er oplistet i artikel 15, stk. 1, litra a-h.

31. Drøftelse herom i betænkning nr. 2016/679, s. 320 f.

32. Nets har en servicepakke med mulighed for at implementere NemID-løsninger. Se Nets.

33. Artikel 15, stk. 4.

34. Se også j.nr. 2015-218-0195 om manglende indsigt i optagelser fra tv-overvågning hos Dansk Supermarked, hvor der kun måtte udleveres video med den registrerede – øvrige personer skulle sløres.

handles om personen. Som eksempel på, hvornår den dataansvarlige kan støtte ret på kværlantreglen, nævner Datatilsynet følgende situation: En borger klager til en kommune over, at kommunens socialforvaltning behandler urigtige oplysninger om ham, hvorfor han vil have oplysningerne berigtiget. Kommunen kontakter – i forlængelse af klagen – borgeren med henblik på at få præciseret, hvilke oplysninger, som borgeren mener, er urigtige i dennes sager hos socialforvaltningen. Borgeren ønsker imidlertid – selv efter flere anmodninger fra kommunen – ikke at præcisere, hvad borgeren mener, er urigtigt. I denne situation vil kommunen være berettiget til at afvise borgerens anmodning om berigtigelse, da anmodningen må antages at være åbenbart grundløs. Et andet eksempel, som Datatilsynet nævner, er, hvor en tidligere kunde i et teleselskab beder om indsigt i, hvilke oplysninger teleselskabet behandler om vedkommende. Efter at teleselskabet har besvaret kundens anmodning om indsigt, beder kunden kort efter på ny om indsigt i de samme oplysninger hos teleselskabet. Umiddelbart efter, at teleselskabet på ny har besvaret kundens anmodning om indsigt, beder kunden igen om indsigt i de samme oplysninger. I denne situation vil teleselskabet kunne afvise kundens anmodning om indsigt eller kræve et rimeligt gebyr for besvarelsen. Dette skyldes, at kundens anmodninger om indsigt er overdrevne, når der med korte intervaller anmodes om indsigt i de samme oplysninger, skriver Datatilsynet.³⁵

Den dataansvarlige skal naturligvis kunne bevise, at en anmodning fra en registreret er åbenbart grundløs eller overdreven. Til dokumentation herfor har Datatilsynet udarbejdet en skabelon, som den dataansvarlige kan tage udgangspunkt i (skabelonen kan tilgås via linket i note 36).³⁶

13.4. Berigtigelse (artikel 16)

Som en konsekvens af princippet om rigtighed (se kapitel 5) skal den dataansvarlige sørge for, at de oplysninger, som man har, er korrekte. Det betyder også, at de registrerede har ret til at få forkerte eller ufuld-

---

35. Datatilsynet 2018e, s. 9.

36. Kan tilgås online her: <<https://www.datatilsynet.dk/generelt-om-databeskyttelse/vejledninger-og-skabeloner/>>. Se fodnote 1 for vejledning til skabelonerne.

stændige oplysninger rettet, hvis de henvender sig til den dataansvarlige.

I nogle tilfælde kan den dataansvarlige og den registrerede være uenige i, om oplysningerne er korrekte. I sådanne tilfælde skal den dataansvarlige, som minimum, sørge for, at det bliver noteret, at den registrerede har indvendinger i forhold til oplysningen. Sådant et notat må nødvendigvis skulle fremgå i umiddelbar forlængelse af den oprindelige oplysning, hvis det skal have den tilsigtede effekt. Hvis der f.eks. er tale om en diagnose i en journal, nytter det ikke noget, hvis patientens indvendinger kun fremgår af et notat på side 17, når diagnosen står på første side.

Berigtigelsen skal ske "uden unødigt forsinkelse". Det er ikke en præcis målestok, men hvis der er tale om vigtige oplysninger, hvor konsekvenserne af en forkert oplysning f.eks. er livstruende (som hvis der står den forkerte blodtype i en journal), må den dataansvarlige alt andet lige skulle handle hurtigt. Hvis der er tale om en mere rutinemæssig oplysning som en e-mailadresse på en markedsføringsliste, må det række, hvis den bliver opdateret, inden listen bliver brugt næste gang.

Hvis oplysningen er videregivet til andre modtagere, skal man også give disse modtagere besked om, at den skal berigtiges, hvis det er muligt, jf. artikel 19.

13.5. Sletning (artikel 17)

De registrerede har ret til at få slettet oplysninger, hvis behandlingen ikke længere er nødvendig til at opfylde de formål, hvortil oplysningerne blev indsamlet.³⁷ Når en kontrakt eksempelvis er afsluttet, og oplysningerne herefter ikke er nødvendige til det formål, hvortil de blev indsamlet, skal oplysningerne som udgangspunkt slettes hurtigst muligt.³⁸ Det gælder både de oprindeligt indsamlede oplysninger om registrerede, men også kopier og gengivelser af dem.

Hvis en registreret henvender sig til den dataansvarlige, og ikke længere ønsker, at vedkommendes oplysninger skal behandles, skal den dataansvarlige altså som udgangspunkt slette oplysningerne om perso-

---

37. GDPR artikel 17, stk. 1, litra a.

38. GDPR artikel 17, stk. 1, litra a.

nen. Det er dog vigtigt at understrege, at dette udgangspunkt kun gælder, hvis den dataansvarlige ikke har gode grunde til at beholde oplysningerne. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis oplysningerne er indsamlet for at opfylde et lovkrav, eller er nødvendig for at gennemføre en erstatningssag.³⁹

Den dataansvarlige vil sandsynligvis også kunne gemme i hvert fald dele af oplysningerne til dokumentation, da man ikke skal slette, hvis sletningen vil gå udover ytrings- og informationsfriheden, jf. artikel 17, stk. 3, litra a.

Derudover kan den dataansvarlige også i nogle tilfælde gemme oplysningerne på trods af en anmodning om sletning, hvis det handler om forskning. Se mere om dette i kapitel 17.

Et område, hvor man som dataansvarlig skal være ekstra forsigtig med ikke at opbevare for mange oplysninger, er oplysninger om børn. Børn har i forordningen et særligt krav på beskyttelse, også fordi de som regel ikke kan overskue konsekvenserne ved, at de giver deres oplysninger til de dataansvarlige. Derfor skal den dataansvarlige som altovervejende hovedregel slette oplysninger om børn, hvis der kommer sådan en anmodning, især når det handler om tjenester rettet mod børn.⁴⁰

I de tilfælde, hvor man når frem til, at oplysningerne skal slettes, skal man selvfølgelig fjerne oplysningerne i egen organisation. Derudover skal man også fjerne oplysningerne hos eventuelle databehandlere, herunder cloududbydere.

Er der tale om offentliggjorte oplysninger, kan det være sværere at slette oplysninger helt – det er ikke uden grund, at internettet husker alting. Oplysningerne kan f.eks. være blevet downloadet af brugere, som man ingen kontrol har over. I sådanne tilfælde skal man gøre såkaldt “rimelige foranstaltninger” (artikel 18, stk. 2), og bruge den teknik, som er tilgængelig, for at gøre eventuelle modtagere opmærksom på, at oplysningerne skal slettes. Man skal især være opmærksom på links og kopier. Hvis oplysningerne ligger på de forskellige søgemaskiner som Google og Bing, skal man anmode disse om at fjerne dem.

---

39. GDPR artikel 17, stk. 3, litra e.

40. GDPR artikel 17, stk. 1, litra f.

Som absolut hovedregel skal man underrette alle modtagere af oplysningerne, jf. artikel 19. Hvis det viser sig at være umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt, kan man dog undlade det. Det skal dog bemærkes, at tærsklen for, hvornår noget er “uforholdsmæssigt vanskeligt”, er meget høj – det må ikke bare være besværligt, men skal være næsten umuligt eller urealistisk.

Endelig skal man fortælle den registrerede, hvem der har modtaget oplysningerne, hvis den registrerede selv beder om det.

13.6. Begrænsning (artikel 18)

Forordningens artikel 18 introducerer en ny rettighed. Det er retten til *begrænsning*. I artikel 4, stk. 3, defineres en begrænsning som en “mærkning af opbevarede personoplysninger med den hensigt at begrænse fremtidig behandling af disse oplysninger”. En begrænsning, der ikke skal forveksles med princippet om dataminering, er altså en blokering af de oplysninger, som registrerede har indsigelser mod.

Pligten til at begrænse indtræder fra det tidspunkt, den dataansvarlige modtager en meddelelse fra den registrerede om, at der er fejl i personens oplysninger. Den dataansvarlige skal herefter iværksætte en begrænsning af de bestridte oplysninger, ved at flytte dem til et andet og isoleret behandlingssystem, eller ved på anden måde at blokere adgangen til oplysningerne. Denne pligt til begrænsning gælder i første omgang, indtil den registreredes indsigelse har kunnet af- eller bekræftes.⁴¹

Begrænsningspligten gælder også i den situation, hvor den dataansvarlige ikke længere behandler oplysningerne til det oprindelige formål, men dog har brug for at gemme oplysninger til dokumentation, f.eks. i tilfælde af eventuelle erstatningssager. Derudover skal der også ske begrænsning, hvis der er tale om ulovlig behandling, men den registrerede selv modsætter sig sletning.

I artikel 89, stk. 2, er der mulighed for at fastsætte undtagelser fra begrænsningsretten af hensyn til forskning. Det har Danmark valgt at gøre med vedtagelsen af databeskyttelseslovens § 22, stk. 5, der vil blive nærmere behandlet i kapitlet om forskning 17.

---

41. GDPR artikel 18, stk. 1, litra a.

Derudover kan den registrerede også give samtykke til, at der alligevel ikke skal ske begrænsning, selv om det egentlig var krævet, jf. artikel 18, stk. 2, 1. led. Begrænsningen kan også ophæves, hvis det sker for enten at fastlægge, forsvare eller gøre et retskrav gældende, jf. artikel 18, stk. 2, 2. led, eller for at beskytte en anden fysisk eller juridisk person, jf. 3. led. Endelig kan begrænsningen også ophæves, hvis det sker for at varetage vigtige samfundsinteresser.

Hvis oplysningerne er blevet videregivet til andre modtagere, skal den dataansvarlige underrette dem om, at der skal ske begrænsning, jf. artikel 19.

13.7. Indsigelse (artikel 21)

De registrerede har ret til at gøre indsigelse over for en ellers lovlig behandling. At gøre indsigelse handler i bund og grund om, at man protesterer over behandlingen, og vil have den stoppet. Rettigheden gælder kun i den situation, hvor ordinære oplysninger behandles, for at dataansvarlige kan varetage samfundets interesse som et led i offentlig myndighedsudøvelse, *eller* hvor behandlingen sker på grundlag af en interesseafvejning (se kapitel om behandlingsbetingelser 6).⁴² Derudover har den registrerede ret til at gøre indsigelse, når oplysninger behandles med henblik på direkte markedsføring, uanset om det er ordinære eller følsomme oplysninger (stk. 2).

Indsigelsesretten kan, ligesom retten til indsigt og begrænsning, fraviges, hvis oplysninger behandles til forskning, jf. artikel 89, stk. 2. Denne undtagelsesbestemmelse er nærmere beskrevet i kapitel 17.

Hvis den dataansvarlige kan påvise legitime grunde til, at oplysningerne stadig må behandles, skal man ikke imødekomme indsigelsen – man må altså stadig behandle oplysningerne. Det skal dog understreges, at hvis det handler om direkte markedsføring, skal en indsigelse følges (stk. 3), uanset hvor gode grunde den dataansvarlige måtte have.

Hvis den dataansvarlige derimod har brug for oplysningerne for at fastlægge, forsvare, eller gøre et retskrav gældende, skal indsigelsen ikke følges.

---

42. GDPR artikel 21, stk. 1, jf. henvisningen til artikel 6, stk. 1, litra e, og 6, stk. 1, litra f.

13.8. Retten til dataportabilitet (artikel 20)

Denne rettighed er helt ny i persondataretten og indebærer kort fortalt, at den registrerede har ret til at få oplysninger om vedkommende flyttet fra en dataansvarlig til en anden. Det gælder dog kun i de tilfælde, hvor behandlingsbetingelsen enten er samtykke (artikel 6, stk. 1, litra a, eller artikel 9, stk. 2, litra a), eller kontrakt (artikel 6, stk. 1, litra b), og behandlingen foretages elektronisk.

Rettigheden er primært tiltænkt elektroniske ydelser som f.eks. musiktjenester og e-mailudbydere, hvor tanken er, at brugeren skal kunne flytte sine oplysninger fra den ene udbyder til den anden uden bøvl. Hvis det er teknisk muligt, skal den dataansvarlige derfor overføre oplysningerne direkte til den nye dataansvarlige, og hvis det ikke er teknisk muligt, skal man forklare, hvorfor det ikke er det. Ellers skal den dataansvarlige udlevere kopi af oplysningerne i et "struktureret, almindeligt anvendt og maskinlæsbart format". Det kunne f.eks. være et regneark.

Det er ikke tanken med denne rettighed, at de dataansvarlige skal tvinges til at indrette deres systemer, så de kan tale med hinanden. I stedet skal de altså forklare, hvorfor det ikke er muligt – på den måde håber man, at de dataansvarlige frivilligt vil indrette systemerne sådan. De dataansvarlige må ikke gøre processen mere besværlig for de registrerede end højst nødvendigt. F.eks. må de ikke opkræve gebyr for at udføre denne opgave.⁴³

13.9. Retten til ikke at være genstand for en automatisk afgørelse (artikel 22)

En automatisk afgørelse er en afgørelse, hvor computeren så at sige gør alt arbejdet. Den dataansvarlige sender informationer ind i den ene ende, og så kommer der en afgørelse ud i den anden, uden at der har været mennesker inde over til at vurdere sagen. I de tilfælde, hvor afgørelsen får betydning for de mennesker, den handler om – enten retsvirkning eller anden betydelig påvirkning – har de registrerede ret til ikke at blive udsat for sådanne afgørelser. Med andre ord må man som udgangspunkt slet ikke lave disse afgørelser. Man må heller ikke, i de

---

43. Artikel 29-Gruppen WP 242 rev.01, s. 15.

enkelte situationer, hvor man alligevel må lave dem, bruge følsomme oplysninger – altså oplysninger, der hører under artikel 9. Det er dog et udgangspunkt med undtagelser.

Første undtagelse er situationer, hvor afgørelsen er *nødvendig for indgåelse af en kontrakt* (artikel 22, stk. 2, litra a). Det kunne f.eks. være ved optagelse af et banklån, hvor man skal have lavet en kreditvurdering først. Kreditvurderingen vil typisk foregå som en automatisk afgørelse, og det må man altså godt i den situation. Det er dog på betingelse af, at den registrerede har mulighed for at gøre indsigelse mod afgørelsen, og at der så er et menneske, der kan høre indsigelserne, og vurdere, om afgørelsen er rigtig. Der må aldrig indgå følsomme oplysninger i denne type af afgørelser.

Hvis behandlingsbetingelsen er *samtykke*, må man gerne bruge automatiske afgørelser. Det kræver dog, at samtykket omfatter automatiske afgørelser, altså at den registrerede er klar over, at de vil blive brugt, og hvilke oplysninger der vil indgå. Igen skal den registrerede have mulighed for at gøre indsigelse mod afgørelsen. Når behandlingsbetingelsen er samtykke, kan følsomme oplysninger indgå i den automatiske afgørelse, jf. artikel 22, stk. 2, litra c. Det kræver dog, at den dataansvarlige er ekstra opmærksom på at have et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau, og på andre måder også beskytter de registreredes rettigheder.

Den sidste undtagelse er den situation, hvor behandlingsbetingelsen er baseret på *EU-ret eller national ret*. Her må man også gerne bruge automatiske afgørelser, jf. artikel 22, stk. 2, litra b. Det kræver dog, at det fremgår helt specifikt af lovgivningen, at der må bruges automatiske afgørelser. Lovgivningen skal i sådanne tilfælde indeholde passende foranstaltninger, så de registreredes rettigheder og interesser bliver tilgodeset, jf. artikel 22, stk. 4.

13.10. Afsluttende kommentar

Det er vigtigt, at den dataansvarlige fastlægger procedurer for, hvordan de registreredes rettigheder vil blive overholdt. Disse procedurer skal ligge klar, allerede inden behandlingen sættes gang, og altså også inden oplysningerne indsamles.⁴⁴

---

44. GDPR artikel 12, stk. 1.

Endelig skal det bemærkes, at de fleste af de netop beskrevne rettigheder kan begrænses af den nationale lovgiver, jf. artikel 23. Det er derfor vigtigt altid at undersøge, om der i den danske lovgivning er sket en sådan begrænsning, før man konkluderer, at en rettighed gælder ubegrænset.